

TỈ LỆ TĂNG THẢI ALBUMIN NIỆU VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN Ở BỆNH NHÂN ĐÁI THÁO ĐƯỜNG TYPE 2

Văn Hữu Tài¹, Trần Thị Bích Dân¹, Nguyễn Thị Hương Thảo²

Ngày nhận bài: 25/5/2021; Ngày phản biện thông qua: 07/6/2021; Ngày duyệt đăng: 30/7/2021

TÓM TẮT

Mục tiêu nghiên cứu: Xác định tỉ lệ tăng thải Albumin niệu và một số yếu tố liên quan ở bệnh nhân đái tháo đường type 2.

Nội dung nghiên cứu chủ yếu: Sử dụng thiết kế mô tả cắt ngang với phương pháp chọn mẫu liên tiếp trong thời gian nghiên cứu để xác định tỉ lệ tăng thải Albumin niệu, sau đó dùng phân tích hồi qui đa biến Logistic để xác định một số yếu tố liên quan độc lập với tăng thải Albumin niệu ở bệnh nhân đái tháo đường type 2. Tất cả bệnh nhân trong mẫu nghiên cứu đều được phỏng vấn và thăm khám theo nội dung của bộ câu hỏi soạn sẵn. Đái tháo đường type 2 được chẩn đoán theo Hội đái tháo đường Hoa Kỳ năm 2020. Tăng thải Albumin niệu được xác định khi tỉ số Albumin/Creatinin trong nước tiểu ≥ 30 mg/g.

Kết quả chính đạt được: Tỉ lệ tăng thải Albumin niệu ở bệnh nhân đái tháo đường type 2 là 30,4% (KTC95%: 22,2 – 38,6%), trong đó: Tăng thải mức độ vừa chiếm 20,8%; mức độ nhiều chiếm 9,6%. Có sáu yếu tố liên quan thuận và độc lập với tăng thải Albumin niệu ở bệnh nhân đái tháo đường type 2 là: Tuổi ≤ 70 với OR = 5,2 (KTC95%: 1,6 – 17,1); béo phì với OR = 3,8 (KTC95%: 1,2 – 11,5); thời gian đái tháo đường > 10 năm với OR = 3,3 (KTC95%: 1,1 – 9,4); đái tháo đường không kiểm soát với OR = 4,3 (KTC95%: 1,5 – 12,4); tăng huyết áp với OR = 9,4 (KTC95%: 2,8 – 31,5) và mức lọc cầu thận < 60 ml/phút/1,73 m² với OR = 5,2 (KTC95%: 1,6 – 16,9).

Từ khóa: Tăng thải Albumin niệu, yếu tố liên quan, đái tháo đường type 2.

1. MỞ ĐẦU

Đái tháo đường (ĐTĐ) là một bệnh lý chuyển hóa ngày càng gia tăng trên toàn cầu với nhiều biến chứng và tử vong cao, chủ yếu do biến chứng tim mạch với một chi phí điều trị khổng lồ (ADA, 2020). Albumin niệu ở bệnh nhân ĐTĐ là dấu hiệu tiên đoán biến cố xấu bệnh thận, bệnh tim mạch và tử vong cho bệnh nhân, đồng thời là một yếu tố quyết định chỉ định thuốc điều trị kiểm soát đường huyết, kiểm soát huyết áp, làm chậm tiến triển bệnh thận trong tiếp cận điều trị toàn diện hiện nay ở bệnh nhân ĐTĐ (ADA, 2020) và cũng làm gia tăng nguy cơ đột quỵ nhồi máu não, nhồi máu cơ tim và tử vong do mọi nguyên nhân (Fangel, 2020). Tỉ lệ bệnh thận mạn ở bệnh nhân đái tháo đường chiếm 20 – 40% với biểu hiện thường gặp là tổn thương thận với biểu hiện trước đây thường gọi là “Đạm niệu vi thể” và “Đạm niệu đại thể” nhưng hiện nay được thay thế bằng thuật ngữ “Tăng thải Albumin niệu” với hai mức độ tăng thải mức độ trung bình với tỉ số Albumin/Creatinin trong nước tiểu (UACR) = 30 – 300 mg/g và tăng thải mức độ nhiều với UACR > 300 mg/g, (ADA, 2020).

Một số nghiên cứu tác giả trong nước về Albumin niệu ở bệnh nhân ĐTĐ type 2 chủ yếu

xác định tỉ lệ Albumin niệu vi thể với kết quả dao động từ 15 – 60% (Trần Nam Quân, 2015; Lê Xuân Trường, 2018); trong khi đó một số nghiên cứu tác giả nước ngoài cho thấy tỉ lệ tăng thải đạm niệu chiếm 20 – 40% (Lee, 2015; Prashanth, 2010), đặc biệt người Châu Á có tỉ lệ Albumin niệu cao hơn so với người Châu Âu ở bệnh nhân ĐTĐ type 2 (Kenealy, 2012). Tăng thải Albumin niệu có liên quan đến một số yếu tố như thời gian phát hiện bệnh ĐTĐ, tuổi bệnh nhân, HbA1C, chỉ số khối cơ thể, vòng bụng, hút thuốc lá, tăng huyết áp, mức lọc cầu thận giảm, bệnh võng mạc... (Lê Xuân Trường, 2018; Prashanth, 2010; Lee, 2015; Meisinger, 2008).

Xác định tăng thải đạm niệu bằng phương pháp chuẩn dựa vào mức UACR ở bệnh nhân ĐTĐ type 2 rất quan trọng đối với bác sĩ trong thực hành trong chẩn đoán, điều trị và tiên lượng bệnh phù hợp theo cá thể hóa trên từng bệnh nhân (ADA, 2020). Chúng tôi tiến hành nghiên cứu ở bệnh nhân ĐTĐ type 2, điều trị tại Khoa Nội, Bệnh viện Đa khoa tỉnh Khánh Hòa với câu hỏi nghiên cứu: Tỉ lệ tăng thải Albumin niệu ở bệnh nhân ĐTĐ type 2 là bao nhiêu? Yếu tố nào liên quan đến tăng thải Albumin niệu? với hai mục tiêu nghiên cứu:

¹Khoa Y Dược, Trường Đại học Tây Nguyên.

²Khoa Nội, Bệnh viện Đa khoa tỉnh Khánh Hòa.

Tác giả liên hệ: Văn Hữu Tài; ĐT: 0982424808; Email: vanhuutai@ttn.edu.vn.